

bureau Nieuwe Doelenstraat) aan toegevoegd, *'daneben wird das V-Mann-Netz weitgehendst eingespannt. Die Observationen werden durch die holländischen Rechercheure unter unserer Führung Tag und Nacht ausgeführt'* – maar er vloeyde uit dat alles één moeilijkheid voort: Lages had het personeel niet meer om ca. honderd communisten die in hoofdzaak betrappt waren op het verspreiden van pamfletten, *'gerichtsfertig machen zu lassen'*. Hij had daar intussen al een oplossing voor gevonden: hij had het *Reichssicherheitshauptamt* voorgesteld, alle honderd naar concentratiekampen over te brengen.¹

Wij nemen aan, dat het *RSHA* daar van harte mee instemde.

*

Hoeveel communisten in totaal, afgezien van de bijna negenhonderd die wij eerder noemden (bijna vijfhonderd illegale kaderleden, vierhonderd leden van het vooroorlogse kader), door de *Sicherheitspolizei*, al of niet met medewerking van Nederlandse politie-organen, vóór 1 juli '42 gearresteerd zijn, weten wij niet nauwkeurig. Wel weten wij dat van de herfst van '41 af opnieuw grote gaten geslagen werden in de apparaten van *De Waarheid* en van de propagandisten: in Amsterdam, de Zaanstreek, Den Helder, Leiden, Den Haag, Delft, Rotterdam, Zuid-Limburg en Groningen. Er vonden toen meer dan vijfhonderd arrestaties plaats. Daarenboven werden tot juni '42 nog achthonderd tot duizend communisten gearresteerd wegens het verspreiden of in bezit hebben van exemplaren van *De Waarheid* of van communistische pamfletten; het is natuurlijk mogelijk dat zich onder hen personen bevonden hebben wier lidmaatschap van de eigenlijke illegale organisatie aan de *Sicherheitspolizei* niet bekend was. Die illegale organisatie was in '40 met ca. tweeduizend leden van wal gestoken – van die tweeduizend waren in de zomer van '42 in totaal al minstens duizend gearresteerd, zulks nog afgezien van de arrestaties in het MC die enkele tientallen bedroegen. Er werd aan die arrestaties geen enkele bekendheid gegeven, maar wie in het communistische illegale werk zat, hoorde voortdurend dat nu hier, dan daar groepen opgerold waren. Niettemin werd dat werk voortgezet. Aan de ongekend scherpe vervolging paste de partij zich aan. Er werden op grote schaal schuilnamen ingevoerd, soms ging men personen alleen met cijfers aanduiden. De onderlinge contacten tussen de groepen van vijf werden verbroken; daar werden nu aparte verbindingsmannen voor

¹ Telexbericht, 25 jan. 1942, van Lages aan Harster (*HSSuPF*, 163 c).